

6.5.2026

Eduskunnan perustuslakivaliokunta

Valtiovarainministeriön lausunto – Hallituksen esitys merituulivoiman kiinteistö- ja tuloverotusta koskevaksi lainsäädännöksi HE 29/2026 vp

Perustuslakivaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lisäselvitystä Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevien kuntien asemasta Suomen talousvyöhykkeen kiinteistöveroä tilitettäessä. Lisäselvityksen toivotaan käsiteltävän ainakin pyynnössä esitettyjä seikkoja:

- Kohdellaanko Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevia kuntia 20 %:n jako-osuuden suhteen eri tavalla kuin valtakunnassa sijaitsevia kuntia?
- Jos Ahvenanmaan maakunnassa ja valtakunnassa sijaitsevia kuntia kohdellaan eri tavalla, johtuuko se jostakin nyt ehdotettavasta tai jo voimassa olevasta lainsäädännöstä?
- Jos Ahvenanmaan maakunnassa ja valtakunnassa sijaitsevia kuntia kohdellaan eri tavalla lainsäädännön perusteella, mitä perusteita tällaiselle lainsäädännölle on esitettävissä?

Valtiovarainministeriö antaa kunnioittavasti lisäselvityksenä seuraavaa.

Suomen talousvyöhykkeen kiinteistöveron saajista yleisesti

Esityksessä ehdotetaan, että kiinteistövero Suomen talousvyöhykkeellä olevista rakennuksista ja rakennelmista menee valtiolle ja kunnalle. Asiasta säädettäisiin kiinteistöverolain (654/1992) 1 §:n 2 momentissa (lakiehdotus 1). Kiinteistön sijaintikunta säilyisi veronsaajana kunnan omalla alueella olevista kiinteistöistä.

Kiinteistöveron tilittämisestä veronsaajille myös Suomen talousvyöhykkeen kiinteistöveron osalta säädettäisiin kiinteistöverolain 31 §:n mukaisesti verontilityslaissa (532/1998). Verontilityslain 16 a–16 c §:ssä säädettäisiin Suomen talousvyöhykkeen kiinteistöveron veronsaajien jako-osuuksista ja kuntakohtaisten jako-osuuksien tilittämisestä jako-osuuteen oikeutetuille kunnille (16 a §) sekä kuntakohtaisten jako-osuuksien määrittämisestä (16 b–16 c §). Tarkemmat selventävät ja teknisluontoiset säännökset kuntakohtaisten jako-osuuksien määrittämisestä olisivat verontilityslain 16 c §:ssä (lakiehdotus 2).

Verontilityslain sääntelyn perusteella valtion jako-osuus Suomen talousvyöhykkeen kiinteistöverosta olisi 80 prosenttia ja kuntien jako-osuus 20

prosenttia. Kuntien jako-osuus jakautuisi sellaisille rannikkokunnille, jotka sijaitsevat lähellä talousvyöhykkeen osa-alueella olevaa voimalaitosta tai muuta veronalaista rakennusta tai rakennelmaa taikka jossa voimalaitoksen liittymispiste kantaverkkoon sijaitsee. Jako-osuuteen oikeutetut kunnat ja kuntakohtaiset jako-osuudet määräytyisivät pääsääntöisesti jako-osuuteen oikeutettujen kuntien asukasmäärien suhteessa.

Jako-osuuteen oikeutetut kunnat määräytyisivät pohjautuen kuntajakoon sekä Suomen talousvyöhykkeen ja Suomen aluevesien ulkorajoihin. Kuntarajat ja Suomen aluevesien ulkorajat on alla olevaan karttaan merkitty sinisillä rajaviivoilla. Suomen talousvyöhykkeen kiinteistöveron kuntakohtaisten jako-osuuksien määrittämistä varten Suomen talousvyöhyke jaettaisiin kolmeksi osa-alueeksi, jotka ovat karttaan merkityt kolme sinipunaista vyöhykettä.

Valtion jako-osuus Suomen talousvyöhykkeen kiinteistöverosta vaikuttaisi Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 46 §:n nojalla valtion varoista Ahvenanmaan maakunnalle suoritettavaan tasoitusmäärään. Tasoitusmäärä lasketaan siten, että valtion tilinpäätöksen mukaiset kyseisen vuoden tulot lukuun ottamatta ansio- ja pääomatuloveroja, yleisradioveroa, rajoitetusti verovelvollisten maksamaa lähdeveroa, yhteisöveroa, tonnistoveroa, arpajaisveroa sekä uusia

valtion lainoja (*tasoituspohja*) kerrotaan tietyllä suhdeluvulla (*tasoituseruste*). Tasoituseruste on nykyisin 0,47 prosenttia¹.

Kuntien osalta Suomen talousvyöhykkeen kiinteistöveron veronsaajina voi olla valtakunnassa sijaitsevia kuntia. Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevat kunnat eivät olisi veronsaajia.

Ahvenanmaan maakunnan kunnilta puuttuva veronsaaja-asema ei johdu hallituksen esitykseen sisältyvistä lakiehdotuksista, vaan voimassa olevasta lainsäädännöstä. Tämä perustuu valtakunnan lainsäädäntövallan ulottuvuuteen Ahvenanmaan itsehallintolaissa sekä valtakunnalle kuuluviin vallankäyttöoikeuksiin Suomen talousvyöhykkeellä, josta säädetään laissa Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004).

Valtakunnan lainsäädäntövalta kiinteistöverotuksen osalta

Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 36 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat veroja ja maksuja 18 §:n 5 kohdassa säädetyin poikkeuksin. Valtakunnalla ei ole lainsäädäntövaltaa Ahvenanmaan maakunnan kunnille tulevien verojen osalta. Tältä osin lainsäädäntövalta kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 5 kohdan mukaisesti Ahvenanmaan maakunnalle.

Ehdotetun kiinteistöverolain 1 §:n 2 momentin nojalla Suomen talousvyöhykkeen kiinteistöveron saajina olisivat valtio ja kunta. Suomen talousvyöhykkeellä olevilla rakennuksilla ja rakennelmilla ei ole sijaintikuntia. Valtakunnan lainsäädäntövalta huomioiden kiinteistöverolailla säädettäisiin Suomen talousvyöhykkeen kiinteistöveron osalta valtakunnassa sijaitseville kunnille suoritettavasta verosta.

Suomen talousvyöhykkeen kiinteistöveron tilittämistä koskevat säännökset verontilityslain 16 a–16 c §:ssä täydentävät kiinteistöverolain sääntelyä. Valtakunnan lainsäädäntövalta huomioiden verontilityslain 16 a–16 c §:n säännökset koskevat kuntia koskevilta osin valtakunnassa sijaitsevia kuntia.

Verontilityslain 16 c §:n 3 momentin mukaan Suomen talousvyöhykkeellä olevaa rakennusta tai rakennelmaa lähinnä olevan kunnan aluetta määritettäessä kuntarajojen katsotaan Ahvenanmaan maakunnan alueen vastaista rajaa lukuun ottamatta jatkuvan Suomen aluevesien ulkorajalta suuntaansa muuttamatta Suomen talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka. Valtiovarainministeriö toteaa selvyiden vuoksi, että säännös on luonteeltaan tekninen ja sen tarkoituksena on

¹ Voimassa olevan Ahvenanmaan itsehallintolain 47 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnalle suoritettavan tasoituksen perusteena oleva tasoituseruste on 0,45 prosenttia. Ahvenanmaan itsehallintolaissa tarkoitetun tasoituserusteen muuttamisesta annetulla lailla (911/2020) tasoituseruste on muutettu 0,47 prosentiksi vuoden 2021 alusta lukien.

ehkäistä mahdollisia epäselvyyksiä sen suhteen, miten rakennusta tai rakennelmaa lähinnä olevat kunnat määritetään sovellettaessa verontilityslain 16 b §:ää.

Suomen talousvyöhyke

Nyt käsillä oleva hallituksen esitys perustuu voimassa olevaan lakiin Suomen talousvyöhykkeestä. Esitykseen ei sisälly muutosehdotuksia kyseiseen lakiin tai sen mukaisiin valtakunnalle ennestään kuuluviin vallankäyttöoikeuksiin Suomen talousvyöhykkeellä.

Talousvyöhyke on rantavaltion aluevesien ulkopuolelle välittömästi sijoittuva kansainvälinen merialue. Talousvyöhykkeen perustaminen merkitsee kansainvälisen oikeuden mukaisten rantavaltiolle kuuluvien rajattujen vallankäyttöoikeuksien laajenemista aluevesirajan ulkopuolelle. Talousvyöhykkeellä rantavaltiota on täysivaltaisia oikeuksia vyöhykkeen taloudelliseen hyödyntämiseen ja tutkimukseen sekä lainkäyttövalta YK:n merioikeusyleissopimuksessa (SopS 50/1996) määritellyissä asioissa.

1.2.2005 voimaan tulleella lailla Suomen talousvyöhykkeestä on perustettu kansainvälisen oikeuden mukainen talousvyöhyke. Suomen talousvyöhykkeessä annetun lain 2 §:ssä on vahvistettu Suomen valtiolle kansainvälisen oikeuden mukaiset oikeudet ja lainkäyttövalta talousvyöhykkeellä. Kuten hallituksen esityksessä on tarkemmin kuvattu, myös verotuksen osalta Suomella on katsottava olevan täysivaltaiset oikeudet ja lainkäyttövalta merioikeusyleissopimuksen 56 ja 60 artiklassa määritellyissä asioissa, kuten esimerkiksi rakennelmien osalta (HE 29/2026 vp, s. 7–8).

Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 17 §:ssä säädetään talousvyöhykkeelle rakennettuihin tekosaariin, laitteisiin ja muihin rakennelmiin sovellettavasta Suomen laista. Säännöksen mukaan Suomen lakia sovelletaan samalla tavoin kuin jos rakennelma sijaitisi sellaisella lähinnä olevalla Suomen alueella, joka ei kuulu Ahvenanmaan alueeseen. Kiinteistöverotuksen osalta säännös käytännössä osoittaa kiinteistöverolain sovellettavaksi laiksi.

Vallankäyttöoikeudet Suomen talousvyöhykkeellä ovat kuuluneet valtakunnalle Suomen talousvyöhykkeen perustamisesta alkaen. Suomen talousvyöhykkeen alkuperäistä ratkaisua, jossa Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaa ei ole milään osin ulotettu Suomen talousvyöhykkeelle, ei ole muutettu Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain voimassaolon aikana. Esimerkiksi talousvyöhykkeen merituulivoimaa koskevaa lainsäädäntöä koskevan hallituksen esityksen (HE 147/2024 vp) eduskuntakäsittelyn yhteydessä edellä viitatus Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 17 §:n sanamuotoa täsmennettiin talousvaliokunnan mietinnön (TaVM 21/2024 vp) mukaisesti, että olisi selvää, että talousvyöhykkeelle rakennetuilla tekosaarilla, laitteilla ja muilla rakennelmilla

sovelletaan Suomen lakia samalla tavoin kuin jos rakennelma sijaitisi sellaisella lähinnä olevalla Suomen alueella, joka ei kuulu Ahvenanmaan alueeseen (HE 29/2026 vp, s. 8–9).

Ahvenanmaan itsehallintolain 2 §:n 2 momentissa tunnistetaan mahdollisuus, että jos valtakunnan vallankäyttöoikeudet laajenevat aluevesirajan ulkopuolelle, maakunnankin toimivaltaa voidaan laajentaa niin kuin valtakunnan ja maakunnan kesken sovitaan. Valtakunnan vallankäyttöoikeudet laajentuivat Suomen talousvyöhykkeelle Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain säätämisen myötä. Tässä yhteydessä Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan ei tehty muutoksia. Nyt käsillä olevassa esityksessä ei laajenneta valtakunnan vallankäyttöoikeuksia Suomen talousvyöhykkeellä, vaan käytetään valtakunnalle ennestään kuuluvia vallankäyttöoikeuksia.

Suomen talousvyöhykkeen ja Ahvenanmaan maakunnan välistä suhdetta on tarkasteltu Ahvenanmaan itsehallintolain uudistamista koskevassa työryhmässä. Työryhmämietintöä koskevan lausuntokierroksen on valtiovarainministeriön käsityksen mukaan tarkoitus käynnistyä 12.5.2026.

Erityisasiantuntija Esa-Pekka Saari